

**Открытое мероприятие в подготовительной группе
«ЛЪЭТЕГЪЭУЦОМ ИМЭФЭКІ»**

Мурадхэмрэ пшъэрыльхэмрэ:

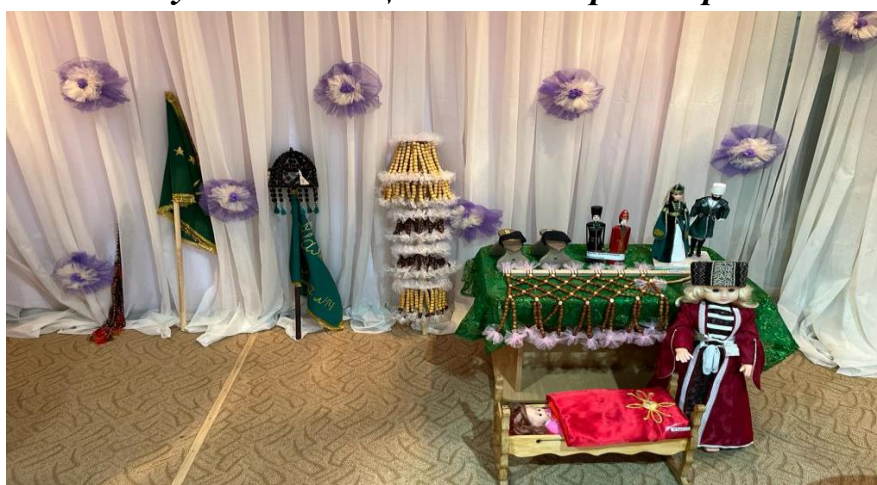
- адыгэ лъэпкъым ихабзэхэм ащыщхэм сабыихэр нэгуасэ афэшлыгъэныр;
- адыгэ хэкум ехылаагъэу шлэныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэр;
- бзэм имэхьанэ къагурыгъэлоныр.

ІэпыІэгъухэр: дискым тетхагъэу оредхэр, къэшъо мэкъамэхэр; адыгэ хьакІэщым ит псэуальэхэр.

Лъэтегъэуцор зэрэкІоштыр

(ХьакІэщыр кІэракІэу зэІэхыгъ, къушъэ, Іан,...

Адыгэ пщынэ макъэ къелукІы хьакІэщым хьакІэхэри къырагъэблагъэх.)

КІэлэлпур: Шъуипчэдыжъшу, тихьакІэ лъапІэхэр!!! Непэ лъэтегъэуцом имэфэкІ шъукъетэгъэблагъэ. Тизэхахъэ къекІолаагъэхэм зэкІэми салам фабэ шъотэхы. Тизэхахъэ зыфэгъэхьыгъэр адыгэ шэн - хабзэхэм язэхэтыкІэ сабийхэр нэгуасэ фэтшынуу ары.

КІэлэлпур: Усэу «УцІыфышІумэ, къысфеблагъ».

УцІыфышІумэ, къысфеблагъ,

Сиунапчъэ ренэу зэІухыгъ.

УсымышІэрэми благъэ усшыи,

Шъукъеблагъ, цІыфышІу пстэури

Сиунапчъэ шъуфызэІусхын,

Адыгагъэр хабзэу тэ тхэлъыр,

ТицІыфышІухэр шъозгъэльэгъун.

Къушъхъэ шыгуи, типсы орхэми,

ЧыпІэ дахэми сэ шъусцэн.

ТиджэгукІи, ти оредхэми,

Ядэхагъэ шъозгъэльэгъун .

КІэлэлпур: Сыд тыкъэзгъэфабэрэр, тыгу къэзыІэтырэр?

КІэлэцІыкІухэр: ТыгъэцІыкІур ары.

КІэлэлпур: Тэрэз тыгъэцІыкІур ары.

КӀэлэпӀур: КъызышӀотэжъугъэшӀ тӀэцӀыкӀухэр тыгъэ нэбзыихэу, тӀэцӀыкӀухэр зэнэтэжъугъэсыхи тыгу фэбэныгъоу илъыр зэтэжъугъэтыжъ, тыхьакӀэми ятэжъугъэт.

КӀэлэцӀыкӀухэр:

ТыгъэцӀыкӀу, тыгъэцӀыкӀу!

Тэ – тыуинэбзый!

ЦыфышӀу тыхъуным

О тыфэгъас!

(КӀэлэцӀыкӀухэр хъураеу къэуцух, аӀэцӀыкӀухэр зэнагъэсых-)

КӀэлэпӀур: Адэ гулъышъота тызызӀогушӀожъ нэужым тисадик нахъ нэфынэ, нахъ фэбэ зэрэхъугъэр?

КӀэлэцӀыкӀур: «Родинэр» Къумпыл Къадырбэч

Ачох Адам: Родинэр мары - Родина вот.

Тэ тиунэшху. – Наш большой класс

Родинэр мары – Родина вот

Тэ тицагушху.- Наш большой двор

Родинэр дахэ – Родина красивая

Родинэр ины. – Родина большая

ЗэӀэми Родинэр – Родина у нас у всех

Тэ зэдытий. – Одна.

Шъукъеблагъ тыхьакӀэщ Тлеуж Ясмина

Тэ тиунэ ины дэд,

Унэ пчъагъэу ар зэхэт:

Мыр шхапӀэ,

Мыр джэгупӀэ,

Мыр тхьакӀыпӀэ,

Ины дэдэр тыхьакӀэщ

Шъукъеблагъ тыхьакӀэщ!

КӀэлэпӀур: КӀэлэцӀыкӀухэр хэкоу, Республикэутызщыпсэурэм сыда ыцӀэр?

КӀэлэцӀыкӀухэр: Адыгэ Республик.

КӀэлэпӀур: Сыд фэдэ символика адыгэ республикэм иӀэхэр?

КӀэлэцӀыкӀухэр: Хэгъэгу пэпчъ рашӀэжъэу быракъ, герб, гимн.

КӀэлэпӀур: Республикэм щыпсэурэ лъэпкъымэ сыда абзэр?

КӀэлэцӀыкӀухэр: Адыгабз.

КӀэлэпӀур: Адэ тыбзэ фэгъэхьыгъэу усэ шъошӀа?

АДЫГАБЗЭР СЯН

Нэхэе Руслъан

Убзэ зышӀокӀодырэм

Уянэ пшӀокӀодыгъ.

Тлеуж Джулета

Ар кыызгурымылорэм

Ыпсэ аритыгъ.

Сыбзэ сэ ситыгъэ

Сыбзэ сэ сихылыгъэ

Сыбзэ сэ сигугъэ

Игъэрети сихэль.

Сльэхэри клэзгъэкырэр

Сэ сиадыгабз.

Псыхъоу мычъэкъожьырэр

Си адыгэ хабзэ.

Сыбзэ сэ сигъашлэ

Сыбзэ сэ сигушлэ

Сыгу кытырегъао

Шыблэуи ар мао.

Орэд кырыпшлэштмэ

Гъатхэ оцхыбзыбэ

Псапэ горэ пшлэштмэ

Бгъагуми дзыбз.

Шъоум фэд сыбзэ

Сян адыгабзэр

Сят адыгабзэр

Сыда плэмэ, тыпсэ.

Клэлэптур: Дахэ ти Адыгее. Тэ ар шу тэлъэгъу, тиклас, нахъ дахэ хъунэу тыфай.

Дэхэ дэд ти Адыгее ичлыгухэр, икыушьхъэхэр, имэзхэр, игубгъохэр, ипсыхъохэр.

Клэлэптур: Сыд фэдэ цыф лъэпкъыха тиреспубликэ шыпсэухэрэр?

Клэлэцыклухэр: Адыгэхэр, урысыхэр, таджыкыхэр, узбекыхэр, казахыхэр.

Клэлэптур: Цыф лъэпкъ пстэоу исхэм агъэлышлэ яшэн – хабзэ зэхэтыклэхэр.

Адыгеир зэрэдахэм фэдэу дахэ ишэн – зэхэтыклэхэри. Непэ нэлуасэ ахэмэ зафэтшышт ыкли зыщыдгъэгъушлэштхэп. Чыгоу тызщыпсэурэм идэхагъэ, ибаигъэ кьэпотагъэмэ, джы Бэллэ усэ цыклу кытфеджэ шлоигъу.

Клэлэцыклу: Непэ зэклэм тимэфэкл

Гущылэр сэри кыслорэкл:

Бэлла

Моу къахъ лабы- лабыжъыер,

Убыт мары мыр дэдай,

Оцх быбэу орэд жъынчъыр,

Мэфэ фабэр оц пай.

Жъгъау- саур уидэдай,

Ащ хэлукурэр кьэшлэгъуай.

Клэлэптур: Клэлэцыклухэр, телефоним сообщение кьэклуагъ. Итхагъэр шыушлэ шуэигъуа?

Клэлэцыклухэр: Ары

КӀэлэпӀур: Шъуипчэдыжь шӀу , кӀэлэцӀыкӀухэр! Непэ Нэгъойхэм ямэфэкӀ мэфэшху. Яшъао апэрэ лъэбэкъур ыдзыгъ. Тэ лъэтегъэуцом имэфэкӀ шъукъетэгъэблагъэ. ХъяркӀэ.

КӀэлэпӀур: КӀэлэцӀыкӀухэр, мэфэкӀым тыкырагъэблагъэ. Ильэс зыныбжь хъугъэ сабыим апэрэ лъэбэкъур зэридзыгъэм мэфэкӀышхокӀэ адыгэмэ хагъэунэфыкӀыштыгъ. Сабий зиӀэм - насып иӀ. Сабыим насыпыр, чэфыгъор, тыгъэнурэр кыдэкӀо. ИжыкӀэ кыщегъэжъагъэу адыгэхэм сабыеу къэхъугъэм ифӀо - фашӀэхэр игъом зэрагъэцӀкӀэным анаӀэ тырагъэтыштыгъэ. Адыгэ шэн-хабзэ зэхэтыкӀэу шыӀагъэхэм тарыгъуазэзэ непи пӀуныгъэ Иофыхэр лытэгъэкӀуатэх. А шэн – хэбзэ дахэу тиӀэхэр кызыӀотыкӀырэ усэр кыӀот Батыр

«Хэбзэ дахэу тэ тиӀэр джащ фэд».

СыдигъокӀи жыгъэр тэгъэляпӀ,

Ащ кытиӀорэм тынчъэу тедӀу,

Тыфэтэджышь ичӀыпӀэ етэт.

Ащ цӀыфыгъэ дызетхъэу тэлыт.

Тибыльфыгъэ шъхъэкӀафэ фэтэшӀ.

ИшӀушӀагъэ дунаем зэльешӀ.

Тиорэд зерӀэт,

Хэбзэ дахэу тэ тиӀэр джащ фэд.

КӀэлэпӀур: КӀэлэцӀыкӀухэр, адыгэмэ шэн - зэхэтыкӀэ дэхабэ яӀ. КӀэлэцӀыкӀур кызыхъурэм чыг агъэтӀысхъэ. Джыри тэ адыгэхэмкӀэ зы хабзэ тхэль - «Лъэтегъэуцу» зыфиӀорэр ары.

Непэ тэ тыкырагъэблэгъагъэу а шэн -хабзэм изэшӀохын зыфэдэр зэдгъэлыгъушт.

КӀэлэпӀур: Шъуипчэдыжь шӀу, НэгъойхэмкӀэ непэ шъуихъяр

тыкыжъугъэблэгъагъ, тигуапэу тыкыэкӀуагъ.

КӀэлэцӀыкӀухэр: Шъуипчэдыжь шӀух.

Мира: Шъопсэу, кӀэлэцӀыкӀухэр, шъукъеблагъ, шъукъэтӀыс.

Мыхъамод: (Соня Ахиджак) Сыдэу сабий дахэха мыхэр, шъукъеблагъ.

Мыхъамод: А ныу, къэошӀэжъа, ильэскӀэ узэкӀӀэбэжъмэ шъэожъые цӀыкӀу тиӀэу зэрэтигушӀогъошхуагъэр. Джы непэ мары сишъао лӀы хъугъэ, апэрэ лъэубэкъухэр ыдзыгъэу тыщэгушӀукӀы.

Мира: Адэ лыжь, гъашӀэри макӀо, зихэхъогъум хахъо. Непэ тигушӀогъошху.

Тыгъуасэ фэдэу сынэгу кӀэт сикӀалэ кушъэхапхэу фэтшыгъагъэр. Джы мары лъэтегъэуцом ишыгъу.

Мэшаллахъэу, ильэсы мыхъузэ кӀуагъэшъ, зыщыкӀуагъэм мэфэкӀыр физэхэтцэн.

Мира: Тисабый цыкӀу дунаим ыльапэ зыщыхидзагъэр ом икӀэушыжыпӀэ – кӀэракӀэу тефагъ. А си Аллахъ закъу! Джаш фэдэу идунай гъэтхэ зэпытэу, чыгъэу зыми ымыгъэтӀысхъагъэу тхъэм кыгъэкӀыгъэр зэрэльэпсэ пытэм фэдэу тисабый лъэпсэпытэ хъунэу сыфэлыаӀо, цыф цӀэрыӀоу, хэхыгъэу, ренэу лъэгапӀэм тетынэу сишъэоцӀыкӀу иджанэ лъэгапӀэм пысэлъэ.

Нафсэт: А машалахъ! Сыдэуи джэнэ дахэ шыгъ!

Мира: Адэ си Нафсэт, нэшӀуи шыӀ, нэ бзаджи шыӀ. СикӀэлэцӀыкӀу нэ темыфэнэу джэнэ дахэ фэсшӀыгъ.

Нафсэт: Батыр фэтшырэ лъэтегъэуцом купкӀэу иӀэр-ыльакъо пытэу теуцонэу, шыӀэныгэ гъогу мыльэпаоу дахэкӀэ ыкӀунэу ары.

Нафсэт: Хэт шъуащыщэу Батыр цыкӀур зэзыщэлӀэн зыльэкӀыщтэр? ЗэкӀэхэми апап -апап тэжъугъаӀори тежъугъэплъ.

Апап - апап, Ӏожь Батыр! - Дитя моё, топ, топ, топ...

Сэ садэжь, сэ садэжь кӀэкӀожь! - Давай,давай, топ, топ, топ...

Ини цыкӀуи зэдырагъаштэу кӀаӀо.

Лъабы тый, тый, тый,

Уильакъо панэ хау,

Уинанэ кыыхехыжь,

Уитатэ цуакъэ пфед!

Нафсэт: Сенэгуе, мы кӀалэр ыльакъомэ атель лъахъэмэ амыгъакӀорэкӀэ?

Мира: Сэ сишъао сыд илажь, лажьэ зиӀэр сэры! Ульэхыгъэ лъакъохэр сыдэуштэу зэблэудзын? Мары сикӀал, узыльахъэрэ кӀапсэр зэпысэупкӀы, псынкӀэу укӀонэу.

Губыжьыеу, шырыжьыеу,

Синэфынэу си Батыр

Гъогур псынкӀэу,

Гъогур зафэу

Гъогур нафэ кышфэхъунэу

Лъэпэ лъахъэу непэ птельыр

Сэ сигуапэу о птесэхы.

Затем бабушка берет ножницы и имитирует перерезание невидимых пут, которые до сих пор связывали ноги малыша, ведет по дорожке.

Цыклуи, ини зэдырагъаштэу кьаю:

Льабытый, тый, тый, шьэожьый

Льабытый, тый, тый, цыклужьый

Джы бырыпхым уебэкъонэу.

Льэтеуцор насыпышху,

Чьшлэ икли льэубэкъу шы

Уитатэ огъэгушу, уинанэ пэгушуат.

Узхахьэрэм щыщ ухъоу,

Пыир о пцлэ ыгъэщынэу,

Шыклэ - Iуаклэм уфэлазэу

Гъогу дахэ утехъанэу,

Зэклэхэмкли тыпфэляю.

Мыжъоу пчэгум кьырахъагъэм Батыр тырегъэуцо. Мирэ сабыим ынэгу кlapльэзэ фэляю.

Мира: Мыжъо пытэм фэдэу плъэ пытэу утетынэу, чьыг льапсэм фэдэу плъапсэ зидзынэу етэлуалэ, сишъау!

Клэлэпур: Джы табырыдзэм Батыр цыкпур тедгъэуцон фае. Ащ мэхъанэу илэр: Батыр цыкпур шхын щымыклэу, бэрчэтэу щылэнэу ары.

Кьыхаупкы табырыдзэм льэуж(Вырезают след из лепешки).

Клэлэпур: Янэрэ ятэрэ нахь благъэ илэпышь мыр ахэмэ ялахь. Кьеклолагъэхэми араты.

Нэужым пчэгум ит Iэнэ лъэкъуищым рещалэ. Ащ пкыгъо зэфэшъафыбэу телъхэмэ ащыщых: тхылъыр, уатэр, ахъцэр, сымэджэщ Iэмэ - псымэхэр ыкIинэ мыкIхэри.

Клэлэпур: Чэзыур зынэсыгъэр сэнэхъат хэхыныр ары. Сыд сэнэхъат насып фэхъуцтыр? Илъэс пчъагъэу тапэ илъхэмэ тапхырыпльынышь ар непэ зэдгъэшлэщт.(*Пкыгъо зэмылIэужыгъоу ынашъхэ илъхэм сабыиа рещалэ*).

Клэлэпур: Пщынэр кьыштэмэ – пщынао хъуцт, уатэр кьыштэмэ пхъэшлэщт, конструкторы кьыштэмэ – строителыщт.

Нанэ клэлэцыкпур столым Iуещэ, кьыхихырэм елытыгъэу зэрэхъуцтыр кьею.

Клэлэпур: Джы джэгуклэу тшлэхэрэмклэ Батыр цыкпум тыдэджэгун.

1.Кьакю Батыр -Iэпэжъый, сыкыбдешлэщт джы «Бзыужьый»

Бзыу бзыу бзыугуагу,
Гого нэшъур кIашъом тес,
Апс къахьы Iахь остын
ПЫРРРР быбыжьыгъэ.

Мыхъамод 2. Батыр сэри згъэджэгушт
СакIыб исэу къесхъакIышт, хэт къысIэпыIэшт?
ХъакIыба, кIыбыхъуа,
Насыпышхо къыбдакIуа,
Уянэ ыIапэ къыуета
Уятэ шыпхъур къыпфехъа.

КIэлэлпур: Джы Батыр цIыкIум шIуыхъафтынхэр кIэлэцIыкIумэ фашIы ашIоигъу
усэхэр къаIощтых, къашъохэр къашIыштых.

Чтение стихов на адыгейском языке.

Анахь дахэу, анахь Iушэу Хъакъунэ – Хъуажь Зарем Чуяко Муслим

СиI сэ нанэ сырыгушхоу,
Анахь дахэу, анахь Iушэу,
IэшIу дэдэу мэпцэрыхъэ,
Ренэу – ренэу къыздечъыхъэ.
- Сыда , сикIал, къыпфэсшIэщтыр?
Угу къэкIыгъэу къыпфэсшIэщтыр? -
КъыкIэупчIэ нэнэ гупсэ,
Шъэбэ цIыкIур къысэубзэ.

Тхыль теджэн МэщбэшIэ Исхъакъ Бжассо Динара

Тхыль теджэнэу
Тэ хъарыфхэр
Ильэс псаум зэдгъашIэгъэ
Тыгу къыдеIэу мэкъэ нэфхэр
Тыгъэ фабэу зэхэтшIагъэ
Сыдэу дэгъуа бзэр тIупщыгъэу
Тхыльым итым укъеджэныр
Тхыльым итым укIэщыгъоу
Ащ шIэныгъэр къыщежьэнэу

КIэлэцIыкIу: Непэ зэкIэм тимэфэки

ГущыIэр сэри къысIорэки:
Моу къахь Iабы- Iабыжьыер,
Убыт мары мыр дэдай,
Ощх быбэу орэд жъынчъыр,
Мэфэ фабэр оц пай.
Жъгъау- саур уидэдай,
Ащ хэлукIырэр къэшIэгъуай.

Амина

КIэлэлпур: Джы кIэлэцIыкIумэ шIухъафтынэу джэнэцIыкIу сабыим фашIымэ
ашIоигъу.

Апликация «Цы»

КІэлэпІур: НэшІуи щыІ, нэ бзаджи щыІ, непэ Батыр цыкІум нэ темыфэнэу Цые дахэ фэтшыІын. Джэнэ пльыжыым Іудэнэ зэфэшхьафхэмкІэ адыгэ орнаментыр хэтэхыкІы.

Ащ ышшо зэрэжыурэм пае, нэ бзаджэ зиІэ цыфхэр ыгъэщынэхэу алытэщтыгъэ адыгэмэ.

КІэлэпІур: Тимур икІас пшынэ макъэр

Зэрэзэхихэу льякьо ешы

Мары къашшо кІэлэ куп.

Адыгэ къашьор гум хэпкІэн.

Тикъэтын лытэгъэкІуатэ адыгъэ къашьокІэ.

Танец адыгейский (Къэплъан Амина)

Къэплъан: читает стих на адыгейском языке: “Сыадыг” Дэрбэ Тимур.

Шу сэльэгъу лъэпкъэу сызыщыщыр,

Сырыпаг гущыІэу — сыадыг!

Шу сэльэгъу сихэгъэгоу нэфыпсыр

СиІэпстэуми сэркІэ анахь льяг.

СшІэрэп, шъыпкъэ, ауцтэу зыкІэхъугъэр

Ау згъэбагъоу а зыр сэ сичІыгу.

Кавказ къушхьэу сыпсэ зыхэтІагъэм

Къабзэу, нэфэу ерэльэгъу сынэгу!

Усэухъумэ, ренэу сыогъашІошъ.

КІэлэпІур: Батыр цыкІур гъучІыпсэу, псэ пытэу, щылычым фэдэу псыхьагъэу,

лЫхъужыгоу, хэгъэгулІэу, цыфыбэ фэІорышІэу, иІофшІэн ригъэхъоу, гъэшІэ

насып иІэнэу сыфэлыаІо.

Зэфэхьысыжъ.

КІэлэпІур: Непэ сьд фэдэ шэн - зэхэтыкІа тыкыызэрагъэблэгъагъэр?

Сьд кІэу непэ зэдгъэшІагъэр?

Шьугу рихыгъа непэ тызтегущыІэгъэ Іофыр?

Сьд фэдэ джэгукІа непэ тызэрэджэгугъэхэр?

Клэлэллур: Непэ пшээрльэу тизэхэ хьэ илагээр адыгэ лъэпкъым ихабзэхэм ащыщхэм сабийхэр нэлуасэ афэтшынэу ары. Адыгэ хэкум ехьылаагъэу шэныгъэхэр, бзэм имэхьанэ къагурылоным тыдэголагъ.

Клэлэллур: Лъэтегъэуцом къеклолаагъэхэм тхьашьуегъэпсэу шьотэю.